2602
t 3643.

Kaks wenda.

Ado Martinsoni jutustus.

Tartu tsensuri
arhivist 1912.

A. Peet'i trükk, Wiljandis 1910.

Walgas, A. Martinsoni kulul.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu
25350

Kaks wenda.

Suurelinna uulits wiis Wilheim Donde üheſt wiiſipäraliſeſt wanariide kauplufeſt mööda. Siin wöib ikka waene weel midagi waadata: uuemaid ſaapaid, uuemaid riideid, kül üleliigſelt kalliks läheksiwad, kui ühe kuu teenistuſe palga ära wötakſiwad. Taskuſt wäikeſid höberahaſid ükſikult wälja wöttes, ükſikult ka neid lugedes, nönda lugedes, et omad taskupöhjad, kuni wiimſeni pöhjani, ümber pööris. Raha on weel wähe. Selle raha eeſt ei ſaa weel paremaid riideid. Siiski lähen wähemalt ſiſſe. Läks ſiſſe. Noh, mida noored herrad ſoowiwad? küſis kauba-herra. Mul on au oma näruſe wälimuſe päraſt. Kas ſoowite ſiis paremaid riideid? Pealaeſt, kuni jala-tallani. Pealaepealt maani muidugi. Tubli! Palju tuleb mul maksta? Kui pealaeſt maani ſaakſin — 11 rubla makſawad: wastati. Wilheim

Donde läks seda kuuldes häbi päraſt näoſt üleni punaſeks, seſt 11. rubla ei olnud ta enam mitmel aastal näinud. Ekſiſin siis wististe: Et arwaſin wähemalt — aga kui tohiksin teid paluda austatud kauba-härrad — kas siis wõiksite nõnda lahked olla, et kui laſeksite nõnda, et need minu näruſed riided, nende teie mõnede terwemate riiete wastu ümber wahetatud saaksiwad? Raha annaksin teile nõnda palju peale kauba, kui mul teda olemas on: Settuwellele annaksin need närud: Seſt nende närude tarwitajad on kaupluſes alati ajaraiskajad — arwas kaubahärra Werner Donde poole pöördes; kes oma wenda nähes taha nurka puges. Wähemalt pikk särk on teile hea. Mis siis mitte hea ei ole? Särk on hea muidugi: Arwas ka Wilheim Donde — kuna ta siis rutem kadus kui muidu: Werner Donde oli jälle oma piſut pruugitud riideid ſellesſe wanariiete ärisſe toonud. Rikkal mehel ikka riideid küllalt. 20. aasta järele märkas nüüd ſelle juhtumiſe juures Werner Donde oma nooremat wenda Wilheim Dondet ſelles äris ja tundis teda waewalt ära — siiski ei mõtelnud ta temale end weelgi

esiteleda — ainult siis tahtis ta nüüd, temale teiste läbi sellelaadilist heategu teha järgmiselt — ta wõttis oma müügile toodud kaubast, kauba-härra käest tagasi paar iluseid saapaid, terwed riided ja kübara, kokku 15. rubla wäärtuses. Sarnase saagiga waritses nüüd keegi päewatöömees Wilheim Dondet, kuni ta paraja koha arwas ja müümise näol, selle Werner Donde käest saadud saagi, Wilheim Dondele 1. rubla eest ära müüs: juhtusin hea inimesega! — Ega need riided ometigi waraštatud pole? — Mis nad mulle teewad? — Olen ostnud ja raha ära maksnud! Wilheim Donde mõte oli õige. Taewas on tahtnud seda! Jumal on aru saanud, mis mulle waesele mehele tarwis läheb — arwas ta weel kõige wiimaks — kui mere-ranna ääres töömehi waatles: seal seisis ühel töömehel pikk särk seljas, mille ümber hobuse ohja aru ots oli kõidetud — teisel jälle kaks põlle, teine ees teine tagapool, mis pükste kohuseid täitsiwad — kolmandamal oliwad jälle paljad jalad ja paljas pealagi, mis wananaise jakist pool jalga ülemal pool asus jne. Kui Wilheim

Donde nüüd kül parem ei ole, aga kui ta omale siis need omad paremad riided selga pistab, siis on ta maailmaarwamise järele neist ikka parem.

II.

15. aastad oli nüüd sellest ajast mööda läinud. Hommik koitis. Päike tõusis ja saatis omad selged kiired üle kogu kodumaa waewatud maad ja looduse-ikudust wirgutama, kui ühest kaunimast majast hoolega kraami wälja wiidi. See maja oli Werner Donde maja. Kergemeelne uhkus oli teda wõlgade sisse saatnud. Nüüd müüdi ta maja wõlgade tasumiseks ära. Werner Donde jäi waeseks meheks. Wilheim Donde sai aga wabrikusse lukuseppmeistri koha ja peale selle weel tubliks abielumeheks ja elas ilma suurema mureta. Riiete woodri wahelt, nende riiete juurest, mida ta uulitsal ostnud, oli ta oma wenna Werneri nimelise kirja leidnud ja tuletas siis teda ka ühel heal päewal meelde, kui ta tema katukse alla arma paluma tuli. Sest see oli nüüd neile mõ-

lemile ſelgeks ſaanud, et waeſus mitte häbi aſi ei ole. Wahe oli nüüd ſelle kahe wenna wahel kadunud. Nad jäiwad ühte majaſſe elama — ſeſt ſuguſkond on ühine ſide: paljud riiägiwad omadaguſeſt eluſt ja mõtlewad kord ſellesſe elusſe ſaada, aga ſiinmaailmas ſiiski kõnadaguſe elu elawad, kus nad iſeendid ega oma omakſeid ei tunne — ärgem mõtelgem: et tahan temale head teha aga ei ſuuda. Teine ſuudab teiſele nimelt head teha, kui tõeſti teha tahab.